

СТАНОВИЩЕ

на Дирекция „Национална служба за защита на природата“, МОСВ
за заседанието на Националния съвет по биологично разнообразие, 30.08.2023 г.,
относно
проект на „План за действие за опазване на Планински кеклик (*Alectoris graeca*) в
България за периода 2023 – 2032 г.“

Внесения за разглеждане проект на „План за действие за опазване на планинския кеклик (*Alectoris graeca*) 2023 – 2032“ е разработен по проект № BG16M1OP002-3.020-0006-C01 „Разработване на План за действие за опазване на планинския кеклик (*Alectoris graeca*) в България за периода 2020 – 2029 г.“, финансиран от Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Планът обхваща период от 10 години и е разработен в съответствие с изискванията на Наредба № 5 от 2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове на министъра на околната среда и водите и министъра на земеделието и горите.

Планът е възложен за изготвяне от Министерство на околната среда и водите въз основа на Задание, съгласувано през 2018 г. от министъра на околната среда и водите. Изготвения проект е внесен за утвърждаване с вх. № 48-00-401/18.05.2023 г. на МОСВ.

Планът е представен на обществено обсъждане проведено на 09.05.2023 г. от изпълнителите на проекта и беше публикуван за обществено обсъждане на страницата на МОСВ на 19.05.2023 г.

След прегледа на проекта на Плана за действие дирекция НСЗП изразява следното становище:

Планът е изготвен в съответствие утвърденото задание, като следва неговата структура и е определен период за действие „2022-2032“. В случая Дирекция НСЗП предлага периодът „2022-2032“ да се промени на „2024-2033 г.“ за да има възможност за планиране на средства през следващата година, предвид че планирането за 2023 г. вече е приключило.

Представеният проект на План за действие за опазване на *Планинския кеклик (Alectoris graeca)* съдържа подробни данни за вида в количествен и качествен по значение анализ, касаещ таксономия, номенклатура и морфология на вида, международен и национален природозащитен статус на вида, законова защита, основана на европейското и национално законодателство. В продължение на документа се описва биологията на вида, количествен и качествен анализ на състояние на популациите на вида, причинно-следствените връзки, водещи до преки и косвени отрицателни въздействия по отношение на настоящото състояние на числеността на вида.

Част от съпътстващите към настоящия проект на План за действие документи са индикативен бюджет по мерки, касаещи подобряване на природозащитното състояние на Планинския кеклик (*Alectoris graeca*), кратки отчети по научни изследвания и проучвания, извършени в хода на разработване на плана за действие и др.

Общи бележки

Планът за действие следва да се изчисти от използваните чуждици и неразбираеми за широката общественост термини, които да се заменят с аналогична дума или израз на български език, като:

- „интродукция“ „интродуцираните“, използвани по един път – в националното законодателство терминът е „въвеждане“;
- да се нанесат технически корекции в текста за правопис и пунктуация.

Конкретни бележки

1. Таблицата в т. 6.1.1 „Защитени зони по директивата за птиците“, да се замени с идентичната таблица подадена електронен формат за Приложение № 5, в която са добавени минимални и максимални числености на вида по защитени зони. От нея следва да отпаднат 33 „BG0002050 Дуранкулашко езеро“ и „BG0002051 Калиакра“, в които вида не е целеви и няма как да се среща. В мерки може да се предвиди и редакция в базата данни на ИАОС, за отстраняване на тези зони от зоните за опазване на вида.
2. Следва да се прецени необходимостта от предвиждане на дейност 7.2.1.1. *Запазване на мерите/насищата и ливадите в защитени територии в ареала на вида, без промяна на вида и/или начина им на трайно ползване като такава*, тъй като режимите в защитените територии са рестриктивни и в голяма част от тях съгласно заповедите им за обявяване е забранено промяна на предназначението и начина на трайно ползване на имотите.
3. От Дейност 7.2.3.1. *Създаване на условия за производство на птици при полусвободно отглеждане* да отпаднат предвижданията в НП „Пирин“, тъй като *производството на птици* представлява стопанска дейност, която не е допустима на територията на националния парк. Това обстоятелство да се съобрази в плана за действие.
4. Обръщаме внимание, че изпълнението на дейност 7.2.4.1. *Създаване и поддържане на дивечови ниви за осигуряване на храна за зимуване на птиците* в голяма част от защитените територии е недопустима съгласно режимите им на дейности, което следва да се съобрази при определения териториален обхват към горепосочената дейност.
5. Националните паркове са територии, в които протичат естествени природни процеси, поради което считаме че не следва да се предвиждат дейности, свързани със създаване и поддържане/осигуряване на зимни места за хранене, и подслон на птиците. В тази връзка следва за трите национални парка да отпаднат от планираните дейности 7.2.4.2. и 7.2.4.3.
6. Да се промени линкът към страницата на Информационна система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, както следва <http://natura2000.egov.bg/>
7. По отношение на Национална рамка за приоритетни действия 2021 – 2027

Следва да се подчертае, че при установяване на нови находища на целевия вид е необходимо резултатите от проучвателната дейност да бъдат анализирани, сравнени с предходни данни от осъществени проекти и национални докладвания. При установяване на постоянна популация на вида и бъдеща перспектива за развитие на хабитата следва да се проведе процедура на основание чл. 16, ал. 6 от ЗБР, съгласно която да се подготви необходимия пакет документи за актуализация на стандартния формуляр. Същият следва да бъде внесен към компетентния орган - МОСВ. Изменение на заповедта за обявяване на защитена зона се извършва само след отразяването на промените в стандартния формуляр на защитената зона по чл. 8, ал. 1, т. 4 от ЗБР.

- Дейностите по реализацията на НКС за Натура 2000 за периода 2014 – 2023 г. са включени в действащите НПРД 2014 – 2020 г. и НРПД 2021 – 2027 г., както следва:

В обхвата на НПРД 2014 – 2020 г. и НРПД 2021 – 2027 г. са включени мерки, покриващи дейности за повишаване на информираността като: определяне на обекти и планиране на управлението, управление на обекти и комуникация със заинтересованите страни, мониторинг и докладване, оставащи пропуски в знанията и потребности от научни изследвания, както и мерки за комуникация и повишаване на осведомеността, образование и достъп на посетители във връзка с „Натура 2000“.

- Съответствие на заложените мерки в проекта на ПД за Планински кеклик и НРПД 2021 – 2027 г.

В проекта на план за действие за Планински кеклик са посочени 5 мерки, транспонирани от НРПД, а именно: Мярка 32: Подобряване/поддържане на природозащитното състояние на тревни типове природни местообитания чрез екологосъобразно управление на пасищни и ливадни системи, Мярка 37: Подобряване на състоянието на местообитанията на видове птици чрез прилагане и преминаване на/към биологично земеделие, Мярка 40: Поддържане и подобряване на елементите на зелената инфраструктура в местообитанията на защитени видове птици в обработваеми земи, Мярка 41: Поддържане и подобряване на местообитанията на защитени видове птици в обработваеми земи чрез разнообразяване на отглежданите културите, Мярка 44: Подобряване на състоянието на местообитанията на видовете чрез прилагане и преминаване на/към биологично земеделие. Те съответстват на посоченото приложение в проекта на план за действие за вида.

На подходящо място в плана да се вмъкне следния текст:

При реализацията на дейности на всеки етап на изпълнение на плана, изпълнителят следва да предоставя отчети, ГИС база от използваните изходни данни и др., заложен в техническото задание за целите на отчетност на мерки, пряко обвързвани с целевия вид.

За всяка мярка изпълнителят следва да докладват в МОСВ „Площ на природни местообитания и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им (в ha). Индикаторът се докладва в хектари и геореферирана база данни, вкл. първични бази данни от проектите. За реализираните проекти следва да се включат следните задължителни пространствени компоненти,

картен материал в цифров вид, както и пространствени данни в цифров вид (ГИС). Изискванията към картния материал и пространствени данни са: картният материал да е в мащаб, позволяващ разчитане на детайлите, представени в съответната карта, пространствените данни, които се предоставят в цифров вид

– геобаза данни с метаданни или ESRI*shp. (ESRI shape file), в проекционна координатна система WG84/UTM зона 35 N и/или в официалната за страната система, при спазване на следната структура:

- геобаза /пакет от използваните изходни данни, които не са публично достъпни и/или не са в информационна система на Натура 2000;
- геобаза/пакет от данни от проведените дейности на терен – GPS трак и точки с регистрации, полеви формуляри, снимков материал,
- геобаза/пакет от данни от крайни продукти, получени от извършените анализи и обобщения.

8. В плана за действие, съобразно утвърденото задание, следва да се включат следните приложения:

- **Приложение № 1** „Списък на използваните съкращения“ – За целта да се оформи като Приложение № 1 списъка на стр. 86 и 87 от проекта на плана. Представената за това приложение документация за Обществените обсъждания не следва да е част от плана.
- **Приложение № 2** „Библиография“ – За целта да се оформи като Приложение № 2 списъка с публикации на стр. 88 до 93 от проекта на плана. Приложената в електронен формат карта за **ПРИЛОЖЕНИЕ № 2** „Карта на съвременното разпространение“ следва да бъде вмъкната в т. **4.3. Разпространение**.
- **Приложение № 3** „Снимки на местообитанията на вида в България“ – За целта да се използват подадените в електронен формат снимки за **ПРИЛОЖЕНИЕ № 9**. Методиката за мониторинг на планинския кеклик предвидена в това приложение следва да се включи в Приложение № 8 или 9, в зависимост от това как ще бъде отразена бележката за Приложение № 8 по-долу.
- **Приложение № 4** „Кратки отчети по научни изследвания и проучвания, извършвани в хода на разработване на плана“. – за целта да се адаптира информацията от подадената в електронен формат информация за **ПРИЛОЖЕНИЕ № 4**. Информацията следва да е в резюме.
- **Приложение № 5** „Численост на планинския кеклик по територии (защитени и ловностопански) в България“. – За това приложение в подаденото електронно информация е дадена таблица, идентична с таблицата в т. 6.1.1 „Защитени зони по директивата за птиците“, коментирано по горе.
Предвид това считаме, че числеността в ловните райони не е изследвана, предвид което следва:
 - = в Плана да се предвиди мярка за изясняване на големината на популацията в тези територии/землища;
 - = Приложение № 5 да бъде преименувано на „Ловностопански територии на разпространение на вида“ където да се включат съответните таблици.
- **Приложение № 6** „Разселване на тракийски кеклик“ и **Приложение № 7** „Територии с ограничения за разселването“ – за целта да се адаптира

информацията от подадената в електронен формат информация за съответните приложения

- **Приложение № 8** „Докладване по чл. 12“ евентуален нагледен материал (снимка) от това приложение може да се вмъкне на съответното място в текста на плана или да остане в приложение.

Във връзка с гореописаното дирекция НСЗП счита, че НСБР следва да предложи на министъра на околната среда и водите да предложи на министъра на земеделието утвърди „План за действие за опазване на планинския кеклик (*Alectoris graeca*) в България 2024 -2033 г.“, след отразяване на направените бележки и коментари от заседанието на НСБР и внасяне на последна версия, в срок до 30 дни.